

Plenum

Onsdag 3.6.2026 kl. 14.00—16.55

14. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av passlagen och lagen om identitetskort

Regeringens proposition RP 100/2026 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 14 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till förvaltningsutskottet. Nu fortsätter remissdebatten som avbröts i plenum tisdagen den 2.6.

Debatten fortsätter. — Ledamot Viljanen.

Debatt

16.31 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä pidennetään täysikäisten Suomen passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaoloaika nykyisestä viidestä vuodesta kymmeneen vuoteen. Alaikäisten kansalaisten osalta voimassaoloaika säilyisi kuitenkin enintään viidessä vuodessa. Samalla toteutetaan tarvittavat muutokset asiakirjaturvallisuuteen ja hakemusmenettelyihin sekä kevennetään hallinnollista taakkaa ja kansalaisten asiointitarvetta. Tavoitteena on vähentää viranomaisasiointia, sujuvoittaa kansalaisten arkea sekä vapauttaa viranomaisten resursseja. Esitys pyrkii myös varmistamaan, että pidempi voimassaoloaika voidaan toteuttaa ilman, että asiakirjojen turvallisuus vaarantuu liiallisesti. Nämä ovat kaikki erittäin kannatettavia tavoitteita.

Käytännössä tämän uudistuksen vaikutukset ovat kaksijakoisia. Toisaalta passia tarvitsee hakea harvemmin, koska voimassaoloaika pitenee kymmeneen vuoteen, mikä vähentää asiointitarvetta pitkällä aikavälillä. Toisaalta jokainen asiointikerta vaatii enemmän, koska henkilökohtainen käynti on lähtökohtaisesti pakollinen. Tässä suhteessa esitys menee takapakkia verrattuna nykyiseen tilanteeseen, jolloin hakemuksen on voinut tehdä vahvasti tunnistautuneena netissä ja poliisilla on tarvinnut käydä vain silloin, kun sormenjälkinäyte on pitänyt uusia. Tämä muutos korostaa erityisesti niiden ryhmien asemaa, joille asiointi viranomaisessa on jo nyt valmiiksi ollut vaikeaa. Kokonaisuutena malli siis tiukenee pääsääntöisesti, mutta järjestelmään on jätetty harkintaa ja joustoa, jotta yksittäistapauksissa voidaan turvata palveluiden saavutettavuus myös liikuntarajoitteisille ja muistisairaille.

Arvoisa puhemies! Passin ja henkilökortin hakeminen siis vaatisi jatkossa aina ajan varaamista poliisille ja henkilökohtaista käyntiä siellä. Jo nyt esimerkiksi Uudellamaalla on ollut vaikeuksia saada aikaa poliisikäyntiä varten. Tämä on johtanut siihen, että esimerkiksi läntiseltä Uudeltamaalta on jouduttu ajamaan pitkiä matkoja poliisikäyntiä varten esimerkiksi Varsinais-Suomen tai Hämeen suuntaan tai aivan Uudenmaan toiselle laidalle, ja silloinkin ajat ovat olleet todella kortilla.

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

Arvoisa puhemies! Tulevaisuudessa vapaat ajat poliisilla käyntiin ovat todennäköisesti entistäkin enemmän kiven alla, koska Poliisihallitus on aikeissa lakkauttaa poliisiaseman pariltakymmeneltä paikkakunnalta. Tämähän on käytännössä näin ja tosiasia, vaikka sisäministeri on tainnut tämän kiistää ja puhunut lähinnä poliisin toimintojen siirtymisestä taroituksenmukaisempiin toimitiloihin. Eli tässä muutoksessa piilee riski, että jatkossa passin ja henkilökortin saamiseksi ihmisten on ensin yritettävä varata aika jopa satojen kilometrien päässä sijaitsevalle poliisiasemalle ja sitten matkustettava sinne. Tämä tulee todennäköisesti johtamaan siihen, että matkustamiseen ja käyntiin on helposti varattava koko työpäivä. Ihminen menettää tuloja, ja matkustamisesta aiheutuu kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Kannatan näitä ehdotettuja muutoksia, mutta näiden muutosten lisäksi on varmistettava, että poliisilla on riittävät resurssit, jotta passin ja henkilökortin uusimisen vaativa henkilökohtainen käynti poliisiasemalla saadaan sujuvaksi ja kohtuuetäisyydellä toteutettua kaikille suomalaisille joka puolella Suomea, myös Uudellamaalla. [Mikko Lundén: Järjesty!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström poissa, edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Garedeu.

16.35 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Passien voimassaolon pidentäminen on ollut perussuomalaisten pitkäaikainen tavoite, joka pian toteutuu. Jokainen suomalainen tarvitsee käytännössä henkilöllisyystodistuksen. Sitä tarvitaan matkustamisen lisäksi arkisten virallisten asioiden hoitamiseen esimerkiksi pankissa. Nykyinen viiden vuoden voimassaoloaika on ollut liian lyhyt aika tällaiselle dokumentille. Jos vaikka olet käynyt muutamana vuoden välein ulkomailla, niin lähes joka kerta on ollut passin uusiminen edessä.

Voimassaoloaika lyhennettiin 20 vuotta sitten samalla, kun passeihin lisättiin tämä mikrosiru. Tällainen teknologia oli silloin vielä uutta, joten passien voimassaoloa päätettiin lyhentää, jotta sen pysyminen ajan tasalla pystyttiin varmistamaan ja ihmisten tunnistettavuutta passikuvasta parantamaan. Tuon muutoksen jälkeen on vuosien saatossa käyty paljon keskustelua siitä, voitaisiinko voimassaoloa jälleen pidentää. Nyt on tartuttu toimeen, ja lakiin saadaan vihdoinkin muutos.

Arvoisa puhemies! Suomi on ollut byrokratian luvattu maa, mutta sitä mainetta halutaan nyt aktiivisesti romuttaa. Hallitus on jo purkanut ja parhaillaan purkamassa erittäin paljon turhia normeja. Asioinnin tulisi olla suoraviivaista ja kustannustehokasta. Turhat kulut ja ylimääräiset lomakekierrokset on aika heittää roskakoriin ja tehdä sekä yritysten että kansalaisten elämästä sujuvampaa. Myös passien voimassaolon pidentäminen on yksi tällainen toimi muiden joukossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari poissa. — Edustaja Hoskonen.

16.37 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Passien uusiminen ja henkilökorttien uusiminen tänä päivänä onnistuu aika nopeasti netissä, ja hyvä näin. Se vaatii vain valokuvan ja sitten lomakkeiden täyttämistä, ja kun tässä taannoin passia uusin, niin aika nopeasti se kyllä kävi, ei voi kieltää. Mutta ongelmaksi on noussut se, että tällä tavallaan Suomi on jaettu kahtia: kuten edustaja Viljanen omassa puheenvuorossaan nosti nämä pitkät välimatkat esille, eli jos vanhemmilla ihmisillä nettiä ei ole, niin se sitten vakavasti aiheuttaa sen, että pitää matkustaa pitkien välimatkojen takaa, kun lähin poliisiasema on

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

jossakin kaukana ja palvelupistettäkään ei ole. Se aiheuttaa varsinkin vanhemmille ihmisille ylipääsemättömiä kustannuksia, ja voi olla jopa mahdotonta hakea.

Sitten on tähän liittyvä ongelma tämän Suomi.fi:n kanssa: Nykyisinhän nämä viestit ja asiointi hoidetaan Suomi.fi-portaalin kautta. Sieltä viranomaiset lähettävät asiakkaille eli kansalaisille viestejä ja ilmoituksia sähköisesti. Siinä on se takaportti, että voit siellä kerran asioida ja pistää ruksin ruutuun, että haluan kirjallisina nämä tiedotteet ja mahdolliset laskut tulevan. Hyvä näin, mutta se tarkoittaa sitten sitä, että se on vain vuoden voimassa, ja jos siellä sen vuoden aikana kerran käy, se taas menee automaattisesti digitaaliselle puolelle.

Tässä kyllä suomalaiset on valitettavasti jaettu kahtia armottomasti. Ne, joilla on huonot nettiyhteydet, kärsivät, ja se voi jopa aiheuttaa, että joku lasku tai ilmoitus voi hänen osaltaan vaikka mennä ulosottoon. Se on kyllä ihan varmasti väärin tehty, koska sitä ihmistä, joka tämmöisissä olosuhteissa elää, ei voida siitä rangaista viranomaisen toimenpiteillä. Olen tätä jo pitkään ihmetellyt, ja tähän liittyy vielä sekin ongelma, että kun nykyisin kaikki palvelut ovat tietysti sähköistyviä, niin ei sille mahda mitään, mutta pitäisi sen verran inhimillisyyttä viranomaisilla ja meillä kansanedustajilla etenkin olla, että luomme järjestelmän, jolla ne sellaisetkin ihmiset, joilla näitä parhaita palveluja ei ole, tulevat juttuun ilman suuria kustannuksia, tai ilman minkäänlaisia lisäkustannuksia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä se, että kun katsoo näitä nykyisen Suomen tekemiä päätöksiä, joilla nettiyhteyksiä on heikennetty: 3G-verkon purkamista omalta osaltani vastustin kaikin voimin, mutta se vain purettiin pois, ja se on aiheuttanut sen, että puhelinyhteydet tuolla maaseutukunnissa toimivat erittäin huonosti. Se koskee myös hälytyspuheluita eli 112-puheluita ja ennen kaikkea tiedonvälitystä sinne, missä valokuituverkkoa ei ole. Ja valokuituverkko itsessään ei pelasta langattomia puhelinyhteyksiä, koska jos niitä tukiasemia ei ole... Tässä salissa käytiin silloin 3G-verkon purkamisen yhteydessä puheita, että 5G tai 6G korjaa tämän ongelman, mutta ei varmasti korjaa. Totta se oli, mitä ministeriö silloin sanoi, että kyllä 5G ja 6G sen tekevät, mutta tukimastoja ja antennejä pitää olla maastossa 400 metrin välein. Joka ainoa suomalainen tietää sen äkkiä laskienkin, että tällaista määrää antennejä Suomen metsiin tai peltojen reunoille ei ikinä tule.

Tällainen tämä meidän rakas isänmaamme on, että täällä ne ihmiset, joilla on vaikeuksia, ajetaan yhä ahtaammalle. Siitä olen hyvin pahoillani.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

16.40 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Moni suomalainen muistaa ajan, kun passit olivat voimassa kymmenen vuotta kerrallaan. Näin oli vielä ennen vuotta 2006, mutta sitten voimassaoloaika vähennettiin viiteen vuoteen. Tuolloin päätöstä perusteltiin turvallisuudella, biometrisillä passeilla ja niiden uudella tekniikalla. Asia esitettiin niin, etteivät kymmenen vuoden passit olisi Suomessa enää mahdollisia. Nyt nämä biometriset viiden vuoden passit ovat olleet Suomessa käytössä jo 20 vuotta. Samaan aikaan suuri osa Euroopan maista on kuitenkin säilyttänyt kymmenen vuoden passit. Mielestäni on hyvin erikoista, että jos passien sirut ja turvaominaisuudet toimivat Saksassa, Tanskassa, Espanjassa ja monissa muissa Euroopan maissa sen kymmenen vuotta, miksi ne eivät muka toimisi myös Suomessa.

Arvoisa rouva puhemies! Itse olen vuosia ajanut ja kannattanut kymmenen vuoden passien käyttöönottoa takaisin. Silloin kun passi on voimassa kymmenen vuotta, ihmisten ei

Punkt i protokollet PR 60/2026 rd

tarvitse käyttää aikaa ja rahaa siihen, että passia pitäisi jatkuvasti uusia muutaman vuoden välein. Esimerkiksi monelle lapsiperheelle passin uusiminen tarkoittaa satojen eurojen kustannuksia. Passimaksujen lisäksi täytyy käydä ottamassa passikuvat ja tarvittaessa käydä poliisiasemalla. Rahaa ja aikaa siis kuluu, ja on selvää, että niitä kuluu sitä enemmän ja useammin, mitä vähemmän aikaa passi on voimassa. On myös hyvä muistaa, että monissa maissa passin pitää olla voimassa vielä kuukausia matkan jälkeen. Eli vaikka tällä hetkellä meillä on käytössä viiden vuoden passi, sitä ei todellisuudessa voi pitää voimassa viittä vuotta, ja siitäkin syystä on tärkeää, että saamme vihdoinkin kymmenen vuoden passin takaisin, sillä siitä on aidosti ja oikeasti hyötyä suomalaisille.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä muutos helpottaa myös passiruuhkiin. Olemme nähneet tilanteita, joissa jonot passien ja henkilökorttien uusimiseen ovat olleet liian pitkiä. Silloin varattavia asiointiaikoja ei ole ollut tarjolla kuukausiin tai ihminen on joutunut jonottamaan koko päivän poliisiasemalla. Syyt eivät toki ole olleet poliisin lupapalvelussa, vaan tässä älyttömässä laissa, jossa passeja on pitänyt olla jatkuvasti uusimassa. Eduskunnan oikeusasiamieskin joskus totesi, että passiruuhkat ovat voineet vaikuttaa ihmisten perusoikeuksiin poistua maasta. Eli kun et ole saanut uusittua passia kohtuullisessa ajassa, et ole voinut halutessasi lähteä Suomesta ulkomaille. Nyt kun passia ei tarvitse jatkossa uusia yhtä usein, myös passihakemuksien määrä vähenee. Se vapauttaa viranomaisten resursseja ja lyhentää passijonoja. Kyse ei siis ole pelkästään siitä, että suomalaiset säästävät rahaa, vaan myös siitä, että lupa-asiointia sujuvoitetaan ja he eivät ole niin kuormittuneita pitkistä jonoista.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä on mielestäni yksi malliesimerkki siitä, miten puramme turhia ja hölmöjä päätöksiä ja helpotamme tavallisten suomalaisten arkea konkreettisella tavalla. Säästämme kaikkien aikaa ja pienennämme passien uusimisen kustannuksia. Siksi olen todella iloinen, että pitkään tehdyn työn tuloksena saamme vihdoinkin takaisin kymmenen vuoden passit. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till förvaltningsutskottet.